

**PROGRAM PROFILAKTYCZNY W ZAKRESIE
PROMOWANIA I WDRAŻANIA PRAWIDŁOWYCH METOD
WYCHOWAWCZYCH W STOSUNKU DO DZIECI
ZAGROŻONYCH PRZEMOCĄ W RODZINIE NA TERENIE
POWIATU ZGORZELECKIEGO NA LATA 2021 – 2027**

ROZDZIAŁ I

DIAGNOZA I DEFINICJE

Trudno jest wskazać definicję przemocy wobec dziecka przyjmowaną w literaturze jako jednoznacznie akceptowaną i obowiązującą. Choć termin „przemoc” jest w powszechnym użyciu i rozumiemy go intuicyjnie, jest to pojęcie wieloznaczne i różnorodnie się przejawia, co prowadzi do sporów wśród teoretyków. Złożony charakter przemocy sprawia, że stanowi ona przedmiot badań naukowców bardzo wielu dyscyplin.

Różnice w definiowaniu przemocy są tym bardziej widoczne, gdy przeanalizujemy zakres znaczeniowy istniejących definicji. Przemoc w wąskim znaczeniu jest traktowana jako odpowiednik agresji czysto fizycznej. Szersze ujęcie przemocy obejmuje również inne kategorie agresji, tzw. psychicznej, przejawiającej się w różnorodnych werbalnych i fizycznych formach o cechach przymusu i ograniczenia wolności. W jeszcze szerszym ujęciu zawrzeć można także formy zinstytucjonalizowane i będące wynikiem różnorodnych układów społeczno – kulturowych i politycznych.

Badacze problematyki przemocy wskazują, że trudne jest znalezienie definicji przemocy obejmującej wszystkie znaczenia przypisywane temu pojęciu. Możliwe jest jednak wskazanie pewnych elementów wspólnych – w literaturze podkreślane są dwa kluczowe warunki, które muszą zaistnieć, aby stwierdzić akt przemocy. A mianowicie – przemoc jest intencjonalnie stosowanym nadużyciem własnej przewagi. W tym ujęciu przemoc po pierwsze służy realizacji celów sprawcy, który działa z określoną intencją; po drugie przemoc jest możliwa w sytuacji nierównowagi sił, jest nadużyciem przewagi, niekoniecznie fizycznej, ale także tej wynikającej z posiadania władzy czy pełnienia roli społecznej.

Wymienione elementy zawiera definicja sformułowana przez WHO. Przemoc jest w niej traktowana jako „zamierzone użycie siły fizycznej lub władzy, zagrażające lub rzeczywiste, przeciwko sobie, drugiej osobie, lub przeciwko grupie lub społeczności, które powoduje, lub jest wysoce prawdopodobne, że spowoduje, obrażenia, śmierć, krzywdę psychiczną, zaburzenia w rozwoju lub deprawację.

Definicja ta wiąże intencjonalność z popełnieniem aktu, niezależnie od skutku, jaki on powoduje.

Pojęcie krzywdzenia dziecka jest dynamiczne, cechuje je kulturowa i czasowa zmienność, która wynika z niemożności oddzielenia samego zjawiska od kontekstu społecznego i kulturowego, od systemu, który je identyfikuje.

Motywacja podejmowania działań ochrony dzieci przed przemocą, powiązana ze sposobem definiowania oraz percepcją przemocy jest istotnym wątkiem w historii zmiany społecznego postrzegania problemu krzywdzenia dzieci.

Na początku XIX wieku nastąpił intensywny rozwój całego ruchu w obronie dziecka i jego praw. Jednak wg niektórych autorów, początkowe znaczące działania dążące do zmiany sposobu traktowania dzieci i poprawy ich sytuacji, wynikały z dbania o interes społeczny i były przejawem realizowania „dobra ogółu”, a nie afirmacji dziecka jako jednostki i poszanowania jego indywidualnych praw (Bartmann, 1999).

Występowanie zjawiska przemocy wiązano niemal wyłącznie z rodzinami patologicznymi. Rodzina była traktowana jako komórka w społecznym organizmie i jeśli społeczeństwo miało pozostać zdrowe, musiało się zabezpieczyć przed chorymi komórkami. Dzieci wychowywane w rodzinach zwanych patologicznymi traktowano jako jednostki potencjalnie niebezpieczne, zdeprawowane, zagrażające porządkowi społecznemu. Konieczność ochrony dziecka była więc swoistym sposobem ochrony całego społeczeństwa przed przestępczością.

Obecnie wyróżnia się najczęściej 6 rodzajów przemocy:

Fizyczna – naruszanie nietykalności fizycznej. Przemoc fizyczna jest intencjonalnym zachowaniem powodującym uszkodzenie ciała lub niosącym takie ryzyko, np.: popychanie, szarpanie, ciągnięcie, szturchanie, klepanie, klapsy, ciągnięcie za uszy, włosy, szczypanie, kopanie, bicie ręką, pięścią, uderzenie w twarz – tzw. „policzek”, przypalanie papierosem, duszenie, krępowanie ruchów, itp.

Psychiczna – naruszenie godności osobistej. Przemoc psychiczna zawiera przymus i groźby np.: obrażanie, wyzywanie, osądzanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, grożenie, nieliczenie się z uczuciami, krzyczenie, oskarżanie, obwinianie, oczernianie, krzywdzenie zwierząt, czytanie osobistej korespondencji, ujawnianie tajemnic, sekretów, wyśmiewanie, lekceważenie, itp. Przemoc psychiczna jest najczęstszą formą przemocy i jest trudna do udowodnienia.

Seksualna – naruszenie intymności. Przemoc seksualna polega na zmuszaniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu, np.: wymuszanie pożycia, obmacywanie, gwałt, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, nieliczenie się z życzeniami partnerki/partnera, komentowanie szczegółów anatomicznych, ocenianie sprawności seksualnej, wyglądu, itp.

Ekonomiczna – naruszenie własności. Przemoc ekonomiczna wiąże się z celowym niszczeniem czyjejś własności, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne do przeżycia potrzeby, np.: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, dysponowanie czyjąś

własnością, zaciąganie pożyczek „na wspólne konto”, sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez zgody, zmuszanie do spłacania długów, itp.

Zaniedbanie – naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich. Jest formą przemocy ekonomicznej i oznacza np.: nie dawanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka itp.

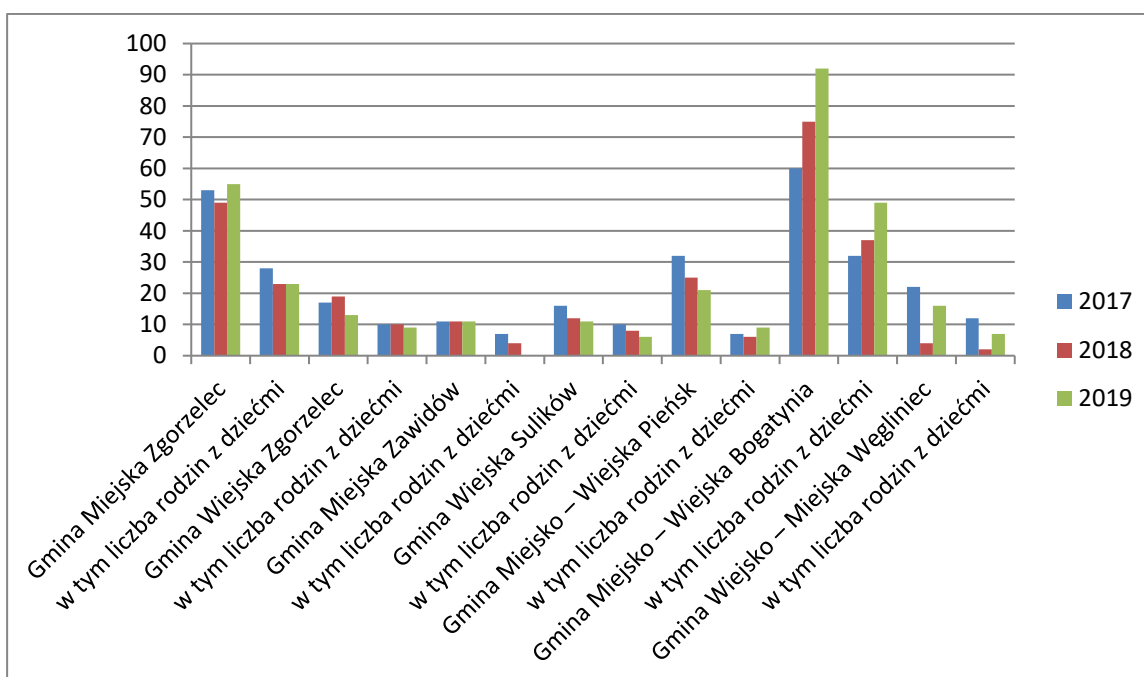
Cyberprzemoc – to inaczej przemoc z użyciem nowych technologii. Do takich działań zalicza się m.in. wyzywanie, straszenie, poniżanie kogoś w internecie lub przy użyciu telefonu, robienie komuś zdjęć lub filmów bez jego zgody, ich publikowanie i rozsyłanie lub podszywanie się pod kogoś w sieci. Cyberprzemoc może dotknąć wszystkich użytkowników internetu, bez względu na wiek czy poziom umiejętności posługiwania się komputerem. Sprawcy cyberprzemocy mają wrażenie że są anonimowi, co pobudza i zachęca ich do działania.

Celem niniejszego programu jest określenie zadań i kierunków działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, głównie profilaktyki. W związku z tym zebrano dane z ostatnich trzech lat, aby podsumować nasilenie problemu przemocy oraz na ich podstawie dobrać odpowiednie instrumenty działania.

Dane pozyskane zostały od ośrodków pomocy społecznej, PCPR oraz placówek oświatowych powiatu zgorzeleckiego.

Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie karty”/w tym liczba rodzin z dziećmi			
	2017	2018	2019
Gmina Miejska Zgorzelec	53	49	55
w tym liczba rodzin z dziećmi	28	23	23
Gmina Wiejska Zgorzelec	17	19	13
w tym liczba rodzin z dziećmi	10	10	9
Gmina Miejska Zawidów	11	11	11
w tym liczba rodzin z dziećmi	7	4	6
Gmina Wiejska Sulików	16	12	11
w tym liczba rodzin z dziećmi	10	8	6

Gmina Miejsko – Wiejska Pieńsk	32	25	21
w tym liczba rodzin z dziećmi	7	6	9
Gmina Miejsko – Wiejska Bogatynia	60	75	92
w tym liczba rodzin z dziećmi	32	37	49
Gmina Wiejsko – Miejska Węgliniec	22	4	16
w tym liczba rodzin z dziećmi	12	2	7

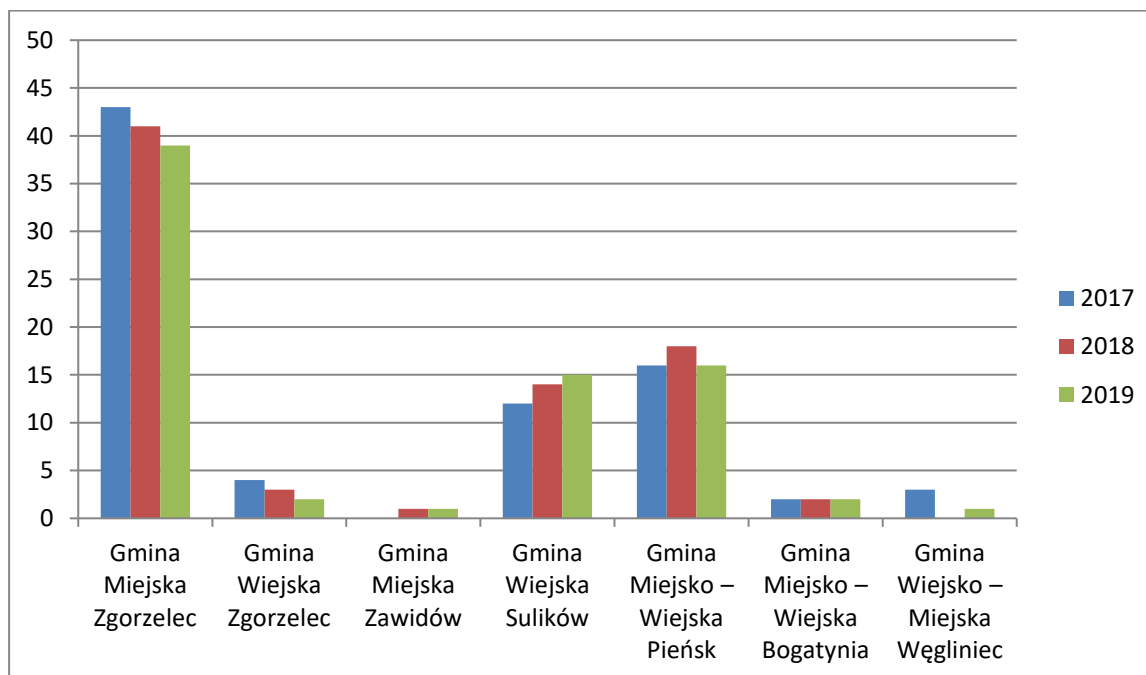

Na powyższym wykresie widać jak kształtuje się obecnie liczba prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”. Oczywiście nie oddaje to pełnego obrazu problemu jaką jest przemoc. W społeczeństwie nadal pokutują powtarzane przez dziesięciolecia powiedzenia: „Wolność Tomku w swoim domku”, „Zły to ptak, co własne gniazdo kala” czy „Nie mów nikomu co się dzieje w domu!”.

Także dlatego tak ważną kwestią jest stworzenie prostego, przejrzystego w stosowaniu programu profilaktycznego, który nie obarczy jego realizatorów mnóstwem dokumentacji związanej ze sprawozdawczością czy monitoringiem ale wszystkie siły, energię i kreatywność pozwoli przeznaczyć na pracę u podstaw – edukowanie społeczeństwa, uwrażliwienie na potrzeby innych i wychowywanie kolejnego pokolenia mądrzej.

Liczba rodzin z dziećmi korzystających ze wsparcia asystenta rodziny

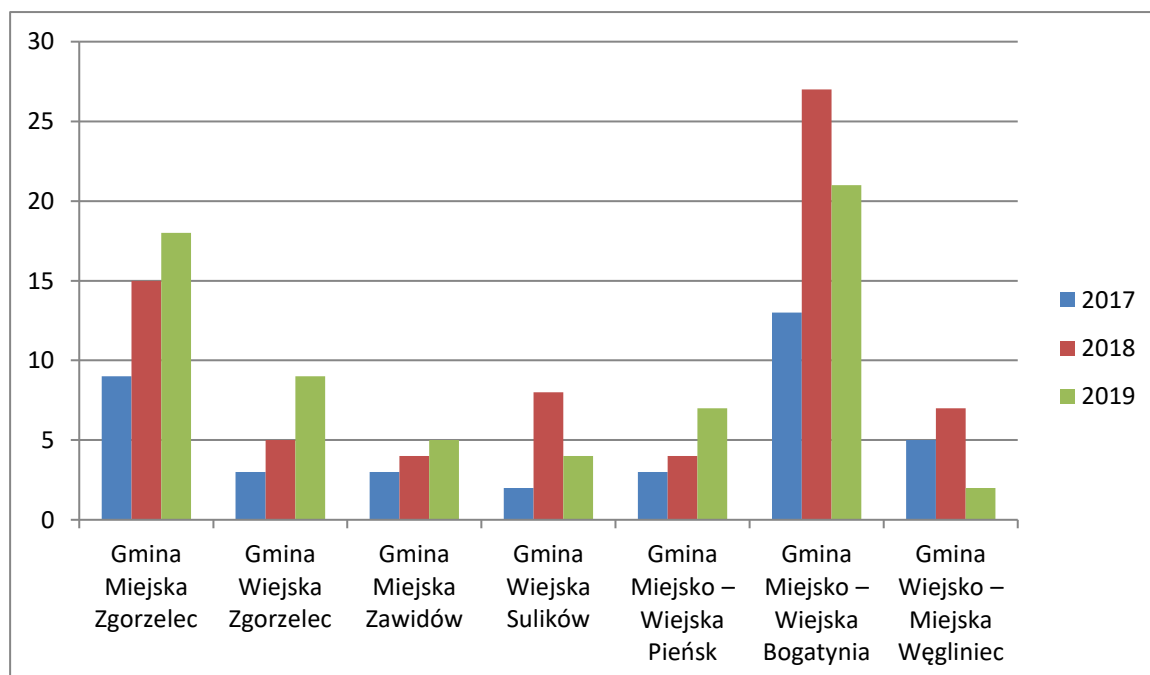
	2017	2018	2019
Gmina Miejska Zgorzelec	43	41	39
Gmina Wiejska Zgorzelec	4	3	2
Gmina Miejska Zawidów	0	1	1
Gmina Wiejska Sulików	12	14	15
Gmina Miejsko – Wiejska Pieńsk	16	18	16
Gmina Miejsko – Wiejska Bogatynia	2	2	2
Gmina Wiejsko – Miejska Węgliniec	3	0	1

Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny to ważny wskaźnik ze względu na uwarunkowania prawne tego rodzaju pomocy. Asystent rodziny bowiem to wsparcie udzielane rodzinie na wniosek. Oczywiście różne instytucje mogą zachęcać do skorzystania z tej możliwości, jednak ostateczna decyzja pozostaje w rękach osoby potrzebującej wsparcia. Często jest to pierwszy krok na drodze ku zmianie. Wsparcie asystenta – szczególnie, gdy w rodzinie są dzieci nie wystarczy. W pomoc rodzinie powinny być zaangażowane wszystkie podmioty mogące pomóc – policja (w przypadkach interwencyjnych), PCPR (w sytuacji umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej), placówki oświatowe oraz organizacje pozarządowe (jeśli jakiś członek rodziny do nich należy). Niezmiernie istotne jest aby komunikacja pomiędzy

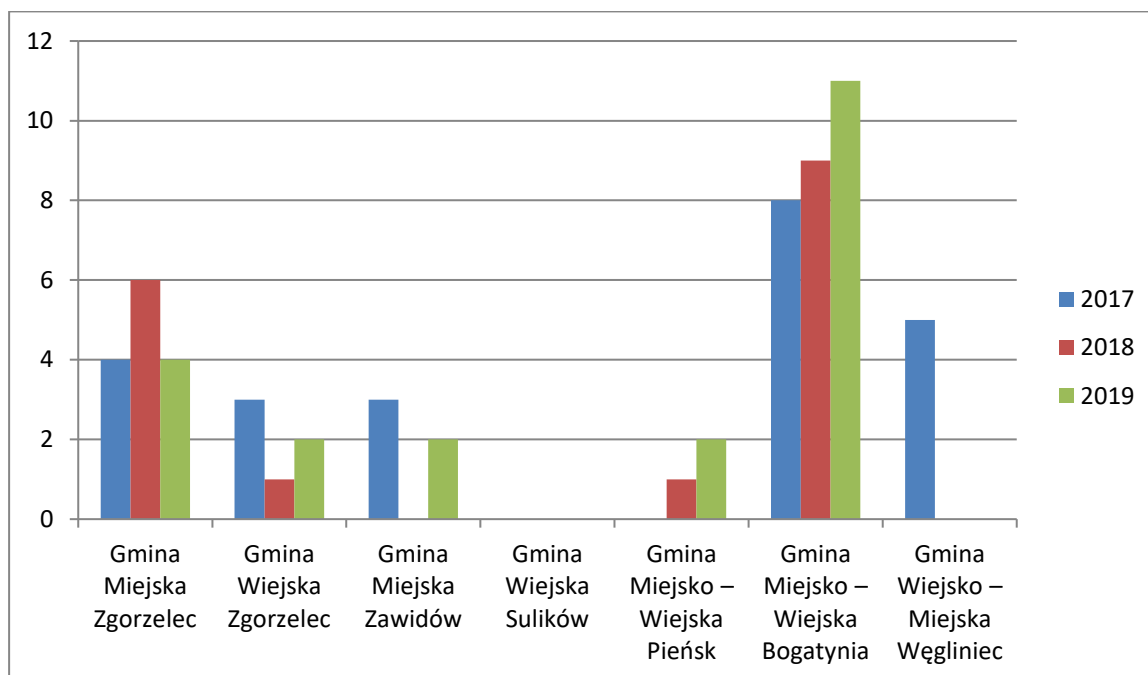
podmiotami pomocowymi była sprawna, skuteczna i ukierunkowana na wspólny cel. Odrębne, nie skoordynowane działania mogą przynieść skutek odwrotny od zamierzonego, a nawet zniechęcić ofiarę przemocy do jakichkolwiek działań – brak jednolitego działania może być odebrany jako brak kompetencji. Dobra skuteczność instytucji oraz organizacji jest więc niezbędnym elementem systemu przeciwdziałania przemocy – zarówno w zakresie profilaktyki jak i ogółu zadań skierowanych zarówno do ofiar jak i sprawców przemocy.

Liczba rodzin biologicznych, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej			
	2017	2018	2019
Gmina Miejska Zgorzelec	9	15	18
Gmina Wiejska Zgorzelec	3	5	9
Gmina Miejska Zawidów	3	4	5
Gmina Wiejska Sulików	2	8	4
Gmina Miejsko – Wiejska Pieńsk	3	4	7
Gmina Miejsko – Wiejska Bogatynia	13	27	21
Gmina Wiejsko – Miejska Węgliniec	5	7	2
Powiat Zgorzelecki razem	38	70	66

Liczba procedur „Niebieskiej Karty”, w których osobą doświadczającą przemocy jest dziecko (liczba dzieci bezpośrednio doświadczających przemocy)

	2017	2018	2019
Gmina Miejska Zgorzelec	4	6	4
Gmina Wiejska Zgorzelec	3	1	2
Gmina Miejska Zawidów	3	0	2
Gmina Wiejska Sulików	0	0	0
Gmina Miejsko – Wiejska Pieńsk	0	1	2
Gmina Miejsko – Wiejska Bogatynia	8	9	11
Gmina Wiejsko – Miejska Węgliniec	5	0	0
Powiat Zgorzelecki razem	23	17	21

Jak widać z powyższych danych to, co możemy zmierzyć w zakresie przemocy względem dzieci nie zawsze oddaje stan faktyczny. Jak bowiem odnieść się do tego, że według Niebieskich Kart liczba dzieci doświadczających przemocy bezpośrednio nie przekracza 23 osób (najwyższy wynik w ciągu 3 lat), a rodzin, z których zostały odebrane dzieci na podstawie orzeczenia sądu jest nawet 70 (najwyższy wynik w ciągu 3 ostatnich lat)?

A przecież każde dziecko, które zostaje odebrane rodzicom biologicznym doświadcza przemocy – psychicznej, fizycznej lub zaniedbania, a najczęściej wszystkich jednocześnie.

Zebrane dane nie są jednak błędne. Wskazujemy je celowo, aby pokazać jak interdyscyplinarnie należy patrzeć na problem przemocy. Nie tylko przez pryzmat procedury „Niebieskiej Karty” ale i na sprawy prowadzone przez Sąd Rodzinny w zakresie ograniczania praw rodzicielskich w ogóle, również poprzez umieszczanie dzieci w pieczy zastępczej, a także postępowania prowadzone przez policję i prokuraturę oraz sąd – karny i cywilny.

Zebrane zostały tu dane ze wszystkich placówek oświatowych powiatu zgorzeleckiego dotyczące przemocy i agresji.

Pytania, które postawiono placówkom to:

1. Liczba udokumentowanych sytuacji z występowaniem przemocy/agresji wśród uczniów.
2. Liczba spotkań/zebrań z rodzicami związanymi z konkretnymi sytuacjami przemocowymi dot. uczniów (przemoc rówieśnicza).
3. Liczba sytuacji związanych z agresją, przemocą, które zakończyły się interwencją policji.
4. Liczba sytuacji związanych z agresją, przemocą, które zakończyły się skierowaniem (zaleceniem) do poradni psychologiczno – pedagogicznej.
5. Liczba sytuacji związanych z agresją, przemocą, które zakończyły się skierowaniem sprawy do sądu rodzinnego i nieletnich.

GMINA POŁOŻENIA PLACÓWKI OŚWIATOWEJ	LICZBA UDOKUMENTOWANYCH SYTUACJI Z WYSTĘPOWANIEM PRZEMOCY/AGRESJI WŚRÓD UCZNIÓW		
	2017	2018	2019
BOGATYNIA	115	127	156
PIEŃSK	10	13	14
SULIKÓW	59	57	56
WĘGLINIEC	49	74	90
ZAWIDÓW	1	2	2
ZGORZELEC GMINA	12	37	17
ZGORZELEC MIASTO	219	205	209
POWIAT ZGORZELECKI RAZEM	465	515	544

GMINA POŁOŻENIA PLACÓWKI OŚWIATOWEJ	LICZBA SPOTKAŃ/ZEBRAŃ Z RODZICAMI ZWIĄZANYCH Z KONKRETNymi SYTUACJAMI PRZEMOCOWYMI DOT. UCZNIÓW (PRZEMOC RÓWIEŚNICZA).		
	2017	2018	2019
BOGATYNIA	93	115	142
PIEŃSK	0	0	3
SULIKÓW	31	44	32
WĘGLINIEC	31	38	35
ZAWIDÓW	1	2	2
ZGORZELEC GMINA	14	33	24
ZGORZELEC MIASTO	121	139	125
POWIAT ZGORZELECKI RAZEM	291	371	363

GMINA POŁOŻENIA PLACÓWKI OŚWIATOWEJ	LICZBA SYTUACJI ZWIĄZANYCH Z AGRESJĄ, PRZEMOCĄ, KTÓRE ZAKOŃCZYŁY SIĘ INTERWENCJĄ POLICJI.		
	2017	2018	2019
BOGATYNIA	7	9	11
PIEŃSK	0	0	0
SULIKÓW	0	1	0
WĘGLINIEC	0	0	0
ZAWIDÓW	0	0	0
ZGORZELEC GMINA	2	2	2
ZGORZELEC MIASTO	20	15	14
POWIAT ZGORZELECKI RAZEM	29	27	27

GMINA POŁOŻENIA PLACÓWKI OŚWIATOWEJ	LICZBA SYTUACJI ZWIĄZANYCH Z AGRESJĄ, PRZEMOCĄ, KTÓRE ZAKOŃCZYŁY SIĘ ZALECENIEM WIZYTY W PORADNI PSYCHOLOGICZNO – PEDAGOGICZNEJ.		
	2017	2018	2019
BOGATYNIA	24	25	27
PIEŃSK	6	10	10
SULIKÓW	14	12	11
WĘGLINIEC	8	7	3
ZAWIDÓW	0	0	0
ZGORZELEC GMINA	2	2	2
ZGORZELEC MIASTO	20	15	14
POWIAT ZGORZELECKI RAZEM	74	71	67

GMINA POŁOŻENIA PLACÓWKI OŚWIATOWEJ	LICZBA SYTUACJI ZWIĄZANYCH Z AGRESJĄ, PRZEMOCĄ, KTÓRE ZAKOŃCZYŁY SIĘ SKIEROWANIEM SPRAWY DO SĄDU RODZINNEGO I NIELETNICH.		
	2017	2018	2019
BOGATYNIA	9	11	12
PIEŃSK	1	2	1
SULIKÓW	0	0	0
WĘGLINIEC	11	13	8
ZAWIDÓW	0	0	0
ZGORZELEC GMINA	2	2	2
ZGORZELEC MIASTO	15	21	14
POWIAT ZGORZELECKI RAZEM	38	49	37

Dane dotyczące przemocy stosowanej przez i wobec dzieci i młodzieży są niepokojące. Fundacja Po drugie, z którą zgorzelecki PCPR współdziałała prowadząc Kampanię 19 dni przeciwko przemocy i krzywdzeniu dzieci i młodzieży zebrała je oraz przeprowadziła i wydała „Analizę polskiego systemu ochrony dzieci przed krzywdzeniem”.

Z tych danych wynika, że w latach 2017 – 2019:

- łącznie 5965 dzieci i młodzieży dokonało samobójstwa;

- w grupie wiekowej 7-12 lat odnotowano 100 przypadków samobójczych, a w grupie wiekowej 13 – 18 aż 2353;
- w grupie młodzieży i młodych dorosłych (19-24 lata) – 3512;
- porównując rok 2018 i 2019 – w każdej grupie wiekowej nastąpił wzrost zamachów samobójczych i ponad dwukrotny wzrost liczby osób, które w ich skutku straciły życie;
- dzieci, które doznały przemocy rówieśniczej, ponad siedmiokrotnie częściej podejmowały próby samobójcze. Te, które doświadczyły wykorzystania seksualnego lub bycia świadkiem przemocy domowej podejmowały takie próby trzy razy częściej;

W tych samych latach (2017 – 2019):

- 7 na 10 nastolatków w wieku 11–17 lat oświadczyło, że doświadczyło w swoim życiu przynajmniej jednego rodzaju krzywdzenia;
- przemocy ze strony bliskich dorosłych doświadczyło 41% młodych ludzi;
- co trzeci badany (33%) doznał ze strony bliskich dorosłych przemocy fizycznej, a co piąty – przemocy psychicznej;
- co piąty nastolatek w wieku 13–17 lat miał obciążające doświadczenie seksualne, obejmujące przemoc seksualną, werbowanie do celów seksualnych w internecie lub ekshibicjonizm;
- siedem procent badanych w wieku 13–17 lat doświadczyło wykorzystania seksualnego;
- dzieci, które doświadczyły przemocy rówieśniczej oraz te, które doznały przemocy ze strony bliskich dorosłych, trzykrotnie częściej okaleczały się;
- sprawcami zarówno przemocy fizycznej, jak i psychicznej wobec dzieci, są najczęściej rodzice.

Dane za 2019 rok, dotyczące całego kraju (www.statystyka.policja.gov.pl) :

Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta”	74 313 (w tym 61 076 wyszczynających procedurę i 13 237 dotyczących kolejnych przypadków w trakcie procedury)
Ogólna liczba ofiar przemocy	88 032
Liczba ofiar – kobiet	65 195
Liczba ofiar – mężczyzn	10 676
Liczba ofiar – małoletnich	12 161
Ogólna liczba osób podejrzewanych o przemoc	74 910

Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta”	74 313 (w tym 61 076 wszczynających procedurę i 13 237 dotyczących kolejnych przypadków w trakcie procedury)
Liczba podejrzewanych sprawców – kobiet	6 448
Liczba podejrzewanych sprawców – mężczyzn	68 148
Liczba podejrzewanych sprawców – nieletnich	314
Ogólna liczba podejrzewanych sprawców będących pod wpływem alkoholu	42 583
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu - kobiety	2 126
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu - mężczyźni	40 435
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu – nieletni	22
Liczba dzieci umieszczonych w nie zagrażającym im miejscu (np. rodzina zastępcza, placówka opiekuńcza) podczas interwencji policji	309

W naszym powiecie dane policyjne przedstawiają się następująco:

WSKAŹNIK	2017	2018	2019
Liczba postępowań wszczętych z art. 207 kk	47	32	32
Liczba odmów wszczęć z art. 207kk	59	57	47
Liczba postępowań z art. 207 kk zakończonych aktem oskarżenia	8	13	12
Liczba postępowań wszczętych z art. 156 kk	7	5	1

Liczba odmów wszczęć z art. 156 kk	0	2	0
Liczba postępowań z art. 156 kk zakończonych aktem oskarżenia	1	4	0
Liczba postępowań wszczętych z art. 157 kk	22	26	35
Liczba odmów wszczęć z art. 157 kk	16	22	26
Liczba postępowań z art. 157 kk zakończonych aktem oskarżenia	8	6	10
Liczba pokrzywdzonych kobiet w postępowaniach dot. przemocy (psychicznej, fizycznej, seksualnej, ekonomicznej) według zgłoszeń	89	76	111
Liczba pokrzywdzonych mężczyzn w postępowaniach dot. przemocy (psychicznej, fizycznej, seksualnej, ekonomicznej) według zgłoszeń	19	17	14
Liczba pokrzywdzonych dzieci w postępowaniach dot. przemocy (psychicznej, fizycznej, seksualnej, ekonomicznej) według zgłoszeń	28	21	20
Liczba spraw, gdzie sprawcą przemocy był nieletni (poniżej 18 lat)	1	0	2
Rodzaj podejmowanych czynności profilaktycznych i ich ilość – w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	93	112	90
Ilość interwencji domowych	56	38	73
W tym, gdzie sprawca zajścia był nietrzeźwy lub pod wpływem substancji psychoaktywnych	50	30	67

Z zebranych z różnych jednostek danych w jednoznaczny sposób wynika, że są dwa główne środowiska, którym należy zająć się walcząc z przemocą – rodzina oraz szkoła.

Tylko przy jednoczesnym działaniu możemy mieć nadzieję na przerwanie błędnego koła. Nie zmieniła się także ogólna dynamika zjawiska jakim jest przemoc. Nadal głównie ofiarami są dzieci i kobiety a sprawcami mężczyźni. Nadal interwencje z nietrzeźwym sprawcą lub pod wpływem substancji psychoaktywnych stanowią duży ich odsetek.

ROZDZIAŁ II

CELE

Cel główny programu:

Celem programu jest ograniczenie skali przemocy oraz skutków stosowania przemocy w powiecie zgorzeleckim.

Cele szczegółowe:

1. Zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy w zakresie kompetencji i umiejętności wychowawczych, radzenia sobie z trudnymi sytuacjami, rozwiązywania kryzysów, poprawy relacji interpersonalnych w rodzinach dotkniętych i zagrożonych przemocą domową.
2. Edukacja rodziców/opiekunów w zakresie właściwych postaw rodzicielskich, metod i form wychowania, radzenia sobie w sytuacjach trudnych oraz konsekwencji stosowania przemocy wobec dzieci.
3. Propagowanie pozytywnych postaw rodzicielskich i metod wychowawczych w społeczności lokalnej.
4. Informowanie o możliwościach uzyskania wsparcia w sytuacjach kryzysowych przez instytucje i organizacje pozarządowe.
5. Podwyższenie kompetencji i wiedzy służb pomocy społecznej oraz innych podmiotów a także synchronizowanie stosownych procedur w powiecie.
6. Ograniczenie skali przemocy i jej skutków w gronie rówieśniczym, ze szczególnym uwzględnieniem cyberprzemocy.
7. Przełamywanie tematów tabu dot. przemocy, edukowanie społeczeństwa lokalnego.
8. Pobudzenie kreatywności pracowników oświaty oraz służb pomocy społecznej, NGO i innych realizatorów programu, doradztwo i wsparcie w stosowaniu różnorodnych i niestandardowych środków przekazu w celu dotarcia do adresatów programu, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.

ROZDZIAŁ III

ADRESACI I REALIZATORZY PROGRAMU

Niniejszy program skierowany jest do:

1. rodzin dotkniętych i zagrożonych przemocą, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci,
2. rodziców,
3. służb pomocy społecznej, oświaty, policji, sądów, organizacji pozarządowych, służba zdrowia,
4. społeczności lokalnej.

Koordynatorem programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgorzelcu przy współpracy podmiotów zajmujących się wspieraniem rodzin lub/i dzieci.

PCPR w celu stworzenia efektywnego programu zorganizowało Forum, podczas którego zostali wyłonieni Lokalni Liderzy konkretnych zadań oraz zostali wyposażeni w wiedzę niezbędną do podejmowania nowych działań. Było to zadanie celowe zmierzające zarówno do zwiększenia zasięgu działania programu, wzięcie odpowiedzialności za jego część ale przede wszystkim – zacieśniające sieć współpracy i partnerstwa pomiędzy jednostkami Powiatu Zgorzeleckiego. Tak więc działanie na tym polu ma wielką wartość dodaną, ponieważ przyniesie lepszą współpracę także w innych obszarach działań.

ROZDZIAŁ IV

DZIAŁANIA

Cele szczegółowe	Działania	Realizatorzy	Uwagi
Zwiększenie świadomości społecznej na temat przemocy.	<ol style="list-style-type: none">1. Przeprowadzanie kampanii społeczno – edukacyjnych mających na celu wzrost wiedzy:<ul style="list-style-type: none">- o przemoc,- o sposobach właściwych reakcji świadków,- o miejscach i możliwościach wsparcia.2. Organizacja konkursów promujących postawę aktywnego sprzeciwu wobec przemocy.3. Emitowanie materiałów edukacyjno-informacyjnych z wykorzystaniem różnych środków wyrazu – papierowe (ulotki, kalendarze), filmy, piosenki, prezentacje itp.4. Wykorzystanie niestandardowych środków przekazu – szczególnie adresowanych do dzieci i młodzieży – napisy na	<ol style="list-style-type: none">1. PCPR w Zgorzelcu2. Organizacje pozarządowe3. Placówki oświatowe4. Policja	<p>Kampanie prowadzone przynajmniej raz w roku. Wartością dodaną będą zawierane w ramach projektów partnerstwa.</p> <p>Konkursy przeznaczone głównie dla dzieci i młodzieży w celu nabycia pozytywnych nawyków w zakresie reagowania na przemoc.</p> <p>Użycie modelu warunkowania wizualnego – treści powinny być krótkie,</p>

	schodach, graffiti, muzyka, kino, treści utrwalane na przedmiotach codziennej użyteczności.		pobudzające do myślenia, wbijające się w pamięć i umieszczone w miejscach częstego użytkowania.
PRZYKŁADOWE KONKRETNE DZIAŁANIA	Akcja Historia misia – nie bij mnie, kochaj mnie!	Lider zadania – Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Zgorzelcu	
	ULICE	Lider zadania – PCPR Zgorzelec	Coroczne działanie profilaktyczne – edukacyjne organizowane w przestrzeni publicznej.
	W każdym roku będą pozyskiwani kolejni Liderzy zadań		
Udzielanie wsparcia i pomocy osobom i rodzinom, w których występuje przemoc lub są nią zagrożone.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pomoc prawna 2. Pomoc psychologiczna 3. Pomoc rzeczowa lub finansowa 4. Skierowanie do Ośrodka Interwencji Kryzysowej lub Ośrodka Wsparcia 	<ol style="list-style-type: none"> 1. PCPR w Zgorzelcu 2. Starostwo Powiatowe w Zgorzelcu 3. OPSy powiatu zgorzeleckiego 4. Organizacje pozarządowe 	<ol style="list-style-type: none"> 1. i 2. Wsparcie zarówno w jednostkach publicznych – PCPR, OPS, poradnie psychologiczne – pedagogiczne jak również poprzez udział w prowadzonych projektach przez inne jednostki, w tym organizacje pozarządowe. 3. Pomoc rzeczowa lub finansowa – w postaci np. zasiłków celowych (gminy), wsparcia organizacji pozarządowych lub skorzystanie z dostępnego punktu wymiany rzeczy używanych w PCPR.

<p>Edukacja i promowanie prawidłowych metod wychowawczych i postaw rodzicielskich wzmacniających pozytywne relacje rodzinne.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przeprowadzanie szkoleń i warsztatów z zakresu prawidłowych metod wychowawczych. 2. Poradnictwo rodzinne. 3. Uwzględnienie edukacji dot. właściwych postaw rodzicielskich podczas zebrań z rodzicami – w żłobkach, przedszkolach oraz szkołach wszystkich szczebli. 4. Nawiązanie współpracy z kościołami i związkami wyznaniowymi w celu włączenia nauki o prawidłowych metodach wychowawczych do nauk przedmażeńskich. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Placówki oświatowe. 2. Organizacje pozarządowe. 3. PCPR w Zgorzelcu. 4. Kościoły i związki wyznaniowe. 	
<p>Pomoc rodzinom dysfunkcyjnym, w których występują trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz które są zagrożone przemocą w rodzinie.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja „Szkoły dla rodziców” – szkoleń dla osób stosujących przemoc wobec dzieci. 2. Wsparcie asystenta rodziny w gminach – na wniosek rodzin chętnych na ten rodzaj wsparcia. 3. Zajęcia pozalekcyjne aktywizujące dla dzieci z rodzin dotkniętych przemocą lub zagrożonych nią. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. PCPR w Zgorzelcu 2. OPSy powiatu zgorzeleckiego 3. Placówki oświatowe 4. Organizacje pozarządowe 	

<p>Podniesienie kompetencji osób zajmujących się problemem przemocy w rodzinie, wzmocnienie komunikacji wszystkich podmiotów zaangażowanych we wsparcie.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja szkoleń, spotkań, konferencji, warsztatów poświęconych wzmocnieniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz podniesieniu wiedzy i umiejętności osób bezpośrednio zaangażowanych w działania przeciwpromocowe. 2. Stworzenie Banku Dobrych Praktyk i udostępnienie go na stronie internetowej PCPR w Zgorzelcu. Bank powinien zawierać gotowe rozwiązania możliwe do przeprowadzenia w charakterze ujednoliconych konspektów, scenariuszy pokazujących jak można przeprowadzić działania. 3. Uruchomienie w PCPR Zgorzelec punktu konsultacyjnego dla przedstawicieli podmiotów zaangażowanych w działania przeciwpromocowe – ze szczególnym uwzględnieniem poradnictwa i inspiracji do działań niesztabowych. Punkt będzie działał 	<ol style="list-style-type: none"> 1. PCPR w Zgorzelcu. 2. Poradnie psychologiczne – pedagogiczne w Zgorzelcu i w Bogatyni. 	
--	--	---	--

	minimum raz w miesiącu z możliwością spotkań osobistych, indywidualnych, zespołowych oraz z możliwością wykorzystania zdalnych kanałów komunikacji.		
--	---	--	--

ROZDZIAŁ V

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Program będzie opierał się w dużej mierze na działaniach bezkosztowych, zamiast zlecenia zadań podmiotom zewnętrznym poprzez samodzielne działania PCPR oraz podmiotów współpracujących – placówek oświatowych, instytucji, służb, jednostek organizacyjnych powiatu oraz organizacji pozarządowych chętnych do włączenia się w działania. Oprócz tego – w przypadku możliwości aplikowania o dodatkowe środki finansowe (granty, konkursy, dotacje itp.) – będą składane wnioski o sfinansowanie bądź dofinansowanie działań wskazanych w programie, bądź uzupełniających je.

ROZDZIAŁ VI

SPRAWOZDAWCZOŚĆ, MONITORING, EWALUACJA

Wdrożenie, realizacja, monitoring i ewaluacja programu zostanie przeprowadzona przez zespół ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz interwencji kryzysowej powołany Zarządzeniem Dyrektora PCPR w Zgorzelcu.

Monitoring koncentruje się na odpowiedziach dotyczących pytań o to: co się dzieje, jak przebiega realizacja zaplanowanego działania, w związku z oczekiwanymi efektami i czy działania te są realizowane zgodnie z wcześniej zdefiniowanymi celami.

Monitoring umożliwi systematyczne gromadzenie, analizowanie i raportowanie wiarygodnych, zobiektywizowanych informacji ilościowych i jakościowych, dotyczących wdrażania projektów i programów. Jego intencją jest zapewnienie zgodności ich realizacji z przyjętymi założeniami i celami.

W tym ujęciu monitoring będziemy traktować jako element wewnętrznego, bieżącego i jednocześnie zintegrowanego zarządzania programem, zorientowanego na bieżącą kontrolę osiągania wcześniej przyjętych celów.

Efektem tych prac będzie roczne sprawozdanie z działań – na wzorze stanowiącym załącznik nr 1 do programu.

Co istotne – załączniki wypełnione przez podmioty współpracujące będą mogły stanowić rodzaj udokumentowanych działań np. pracowników oświaty w celu osiągnięcia awansu zawodowego. Karty tych działań zebrane w postaci graficznej (załącznik nr 2) będą także udostępniane na stronie internetowej PCPR w ramach Banku Dobrych Praktyk. Dlatego też nie będą w żaden sposób modyfikowane przez Koordynatora programu – PCPR Zgorzelec, przekazując prawo do samodzielnego opisu działań przez jego bezpośrednich realizatorów i w dokładnie takiej formie i treści przedstawione Radzie Powiatu Zgorzeleckiego.

Ewaluacja zaś powinna dostarczać rzetelnych i przydatnych informacji o programie, wspierając w ten sposób proces decyzyjny w odniesieniu do dokumentu na kolejny okres programowania oraz wspierając współdziałanie wszystkich partnerów zaangażowanych w realizację programu.

Jej celem jest poprawa jakości, skuteczności i spójności udzielanego wsparcia. Ewaluacja będzie przeprowadzona w ostatnim roku realizacji programu, nie wcześniej niż sześć miesięcy przed końcem obowiązywania programu a jej wyniki mogą być podstawą do jego aktualizacji na kolejne lata.

Upowszechnienie programu:

Upowszechnienie programu jest istotne z punktu widzenia przejrzystości działań oraz podnoszenia świadomości społeczności lokalnej. Zasadne jest, by po uchwaleniu programu przez Radę Powiatu zamieścić informację o tym fakcie na stronie PCPR wraz z odnośnikiem lub miejscem, w którym można znaleźć tekst dokumentu wraz z zaproszeniem do partnerstwa w jego realizacji (szczególnie w odniesieniu do organizacji pozarządowych). Taka forma dotarcia do społeczności lokalnej pozwoli na budowanie świadomości mieszkańców na temat przeciwdziałania przemocy oraz ich poczucie tożsamości i gotowości do zaangażowania w jego realizację.

Poszczególne działania w ramach programu będą promowane na stronie internetowej PCPR, Starostwa Powiatowego w Zgorzelcu oraz bezpośrednich realizatorów zadania. Do celów promowania działań zostaną wykorzystane także media społecznościowe a każdorazowo materiał prasowy będzie przesyłany lokalnym mediom – gazetom, rozgłośniom radiowym, portalom internetowym.